

Souhlas a poučení o dárcovství kostní dřeně

V souvislosti s dárcovstvím a odběrem kostní dřeně je v první řadě nutné celkové přešetření Vašeho zdravotního stavu, které zahrnuje: odběr a vyšetření krve a moči (krevní obraz, biochemie, srážlivost, ukazatele infekcí přenosných krví, jako je žloutenka (hepatitida) typu B i C, syfilis a protilátky proti viru HIV-AIDS), dále rentgen plic a vyšetření srdce (EKG). Ženám je navíc provedeno vyšetření krve k vyloučení případného těhotenství.

Několik dní až čtyři týdny před samotným odběrem dřeně je dárci odebrána na transfuzním oddělení ze žíly jedna konzerva vlastní krve, která se mu bezpečně uschová a v případě potřeby pak zpět podá jako tzv. autotransfúze po samotném odběru kostní dřeně.

Odběr kostní dřeně si vyžádá krátkodobou hospitalizaci na našem Hematologicko-Onkologickém oddělení. Den před odběrem absolvuje dárci na oddělení ještě poslední lékařské přešetření a vyšetření krve.

Samotný odběr dřeně trvá průměrně asi hodinu. Provádí se na chirurgickém sále v celkové anestézii (narkóze) a proto sám o sobě nebolí. Dárce leží na břiše a v této poloze mu dva lékaři zavedou přes kůži do pánevní kosti tenké odběrové jehly, kterými pak pomocí stříkaček odtud po malém množství odsávají potřebné množství kostní dřeně spolu s krevní příměsí. Objem odsáté dřeně s krví záleží na váze příjemce a pohybuje se kolem jednoho litru. Odebrané množství krvevorných buněk kostní dřeně nepřesáhne 5% dárcovy krvevorné zásoby a zdravému člověku nechybí. Ztráty způsobené odběrem si zdravý organismus v krátké době nahradí přirozenou regenerací. V případě potřeby se ztráta navíc hradí dárci také pomocí autotransfúze - vrácením vlastní krve, kterou si nechal v předstihu odebrat a uschovat. Dárce druhý den po odběru odchází z nemocnice domů. V době propuštění je také domluveno další sledování a kontroly.

Odebrané krvevorné buňky jsou dále využity k léčebným účelům a jsou obratem transportovány k pacientovi pro účely transplantace. Ve výjimečném případě může být část kostní dřeně zamrazena a uchovávána ve tkáňové bance pro další použití u stejného příjemce.

Pokud jsme si na základě poučení o principech a rizicích odběru zvolil odběr kostní dřeně, lékař odběrového centra posoudí všechna individuální rizika a přínosy tohoto postupu. Alternativou k odběru kostní dřeně může být v některých případech i odběr periferních krvevorných buněk leukaferézou.

Máte právo na plné obeznámení se s výsledky vyšetření provedených v souvislosti s odběrem (např. hodnoty krevního obrazu, infekce hepatitidy B, C, syfilis a HIV).

Dárcovství je zcela dobrovolné a máte plné právo od něj kdykoliv odstoupit bez udání důvodů.

Rizika a komplikace dárcovství:

- Po odběru může být přítomna až několikadenní bolestivost a hematom (modřina) v místě vpichu, bolestivost krku, několikahodinová nevolnost, slabost.
- Nelze zcela vyloučit ani riziko závažných komplikací v souvislosti s narkózou a odběrem jako jsou poškození chrupu, otlaky, zápal plic, infekce v místě odběru, žilní trombózy a embolie, toxické a alergické reakce na podávané léky s rozvojem šokového stavu i úmrtí.

Bezpečnostní opatření:

- Informujte lékaře o veškerých lécích, které užíváte, a o svém zdravotním stavu.
- Od okamžiku vzájemného potvrzení souhlasu s dárcovstvím neriskujte své zdraví hazardním chováním s riziky úrazu nebo infekční nákazy.
- Okamžitě hlase sebemenší podezření na vaše těhotenství nebo případnou možnost otěhotnění. Od okamžiku potvrzení souhlasu s darováním dodržujte zásady ochrany před otěhotněním! Bude vám doporučen a proveden kontrolní těhotenský test před odběrem.

- Dodržujte navržené sledování dárců (tzv. dispenzarizace) po odběru. Vyšetření zahrnuje kontroly krevního obrazu, přeshetření infekcí přenosných krví (žloutenka (hepatitida) typu B i C, syfilis, virus HIV) a přehled o celkovém zdravotním stavu.

Úlevy pro dárcce darující kostní dřeň pacientovi:

- V souvislosti s odběrem máte právo čerpat 4 dny (96 hodin) plně placeného pracovního volna (nejedná se tedy o pracovní neschopnost) a současně máte právo jako dárci krve uplatnit odpis určité částky ze základu daně z vašeho příjmu, příslušná potvrzení vám budou poskytnuta.
- Dárcce má nárok na náhradu cestovních nákladů nebo dopravy - uhraditelem je zdravotní pojišťovna případného příjemce krvetvorných buněk.

Dárcce jméno:, narozen(a) dne.....,

Potvrzuji, že jsem si přečetl(a) poučení o dárcovství kostní dřeně a obsahu jsem porozuměl(a). Mé dotazy byly uspokojivě zodpovězeny. Neznámé pojmy byly vysvětleny a je vyloučeno nedorozumění či omyl.

Dávám plný, vědomý, informovaný souhlas k odběru mé kostní dřeně podle výše uvedeného popisu.

Prohlašuji, že jsem měl(a) dostatek příležitostí, abych byl(a) seznámen(a) s cílem procedury i formou praktického provedení. Byl(a) jsem rovněž informován(a) o případných komplikacích, které by mohly vzniknout v průběhu výkonu nebo po něm. Byl(a) jsem seznámen(a) rovněž s bezpečnostními pokyny, které se musí dodržovat.

Byl(a) jsem seznámen(a) s možnými alternativami plánovaného odběru, vyšetřeními prováděnými v souvislosti s odběrem, nakládáním s odebranou dřeň. Byl(a) jsem seznámen(a) se svým právem na seznámení se s výsledky veškerých vyšetření provedených v souvislosti s odběrem

Souhlasím s tím, aby nezbytně nutné statistické údaje získané v souvislosti s dárcovstvím kostní dřeně, mohly být využity ke statistickým, medicínským a vědeckým účelům Hematologicko-onkologického oddělení FN v Plzni, které s nimi může dále nakládat.

Prohlašuji, že jsem nezamlčel/a žádné závažné skutečnosti a že všechny mé odpovědi uvedené v dotazníku jsou úplné a pravdivé.

S plným vědomím souhlasím s výkonem. Víím, že mohu kdykoliv bez udání důvodu odstoupit od svého rozhodnutí darovat krvetvorné buňky.

v dne..... podpis.....

Potvrzuji, že jsem vysvětlil(a) jmenovanou proceduru včetně možných rizik výše uvedenému dárci a že jsem zodpověděl(a) všechny jeho dotazy.

lékař..... dne..... podpis.....

Vyplněný formulář se založí do koordinační složky dárcce v transplantačním koordinačním centru HOO.